

# Vogel**hospitaal** *magazine*

Nr. 66 - mei 2026

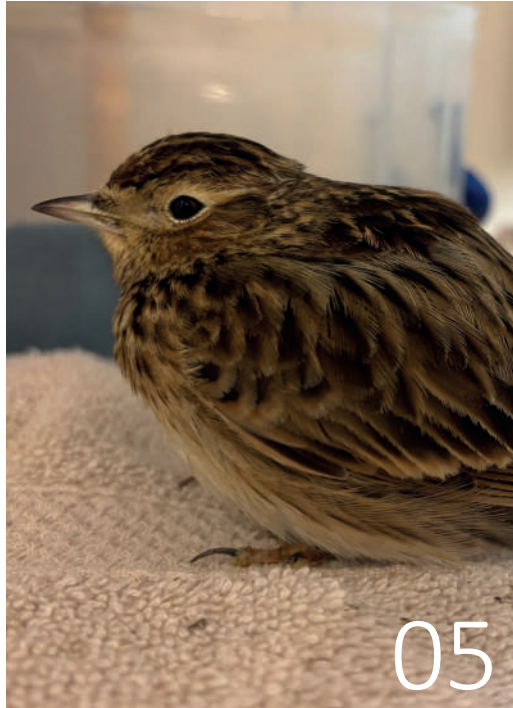


**Vogelkenners**  
Hans & Timo aan  
het woord

**Open dag**   
14 juni 2026 

**Gezondheidstip**  
Blijft fit en vitaal met  
vogelspotten

# Inhoud



- 03 Van de voorzitter
- 04 Vogelen is goed voor je gezondheid
- 05 Terug van weggeweest
- 06 Wat geeft veren kleur?
- 07 Feniks voelt zich als herboren
- 08 Kleur als je ouder wordt, hartverwarmend succesverhaal
- 09 Sleutelhangers vliegen weg...
- 10 Camouflage en felle kleuren
- 12 Vogelkenners
- 15 Microscopische kleuren
- 16 Wat een lief roodborstje | Kleurrijke snaveltjes
- 17 Nalaten aan het Vogelhospitaal
- 18 Door de ogen van een vogel
- 19 Nieuw elektrische dierenambulance
- 20 Hup terug je nest in!
- 21 Erop uit!
- 22 Open Dag 2026
- 23 Advertenties
- 24 Contact

# Beste vogelvriend(in),



De winter is weer voorbij en deze was gelukkig redelijk rustig in het Vogelhospitaal. We hebben relatief weinig van vogelgriep verdachte vogels binnengekregen, in tegenstelling tot in andere delen van het land, bijvoorbeeld Friesland. Van deze vogels (ongeveer 12 per maand) waren de meesten al dermate ziek dat ze zijn ingeslapen.

Het is in de winter altijd minder druk met de opvang van vogels. Ten tijde van dit schrijven, in maart 2026, staat de teller voor opgevangen vogels op 615 vogels. Maar vanaf april, als de broedtijd weer begint, kunnen we weer de eerste jonge vogels verwachten in onze couveuseruimte. Dan is het druk. Met een grote groep vrijwilligers zorgen we er weer voor dat de jonge vogels gevoed worden. En dat is ook nodig, want ze hebben overdag elk half uur eten nodig!

Gedurende het hele jaar zijn we ook druk bezig met het herplaatsen van 'huisdiervogels' zoals kippen, papegaaien en parkieten. Dat gaat heel zorgvuldig. We willen altijd van tevoren weten

Wilt u een keertje komen kijken bij ons Vogelhospitaal? Dat kan. Op onze **Open Dag, op zondag 14 juni 2026**, kunt u rondkijken in het hospitaal. Zet hem dus vast in uw agenda. Er is dan van alles te doen en te zien. We zijn het programma voor de dag aan het voorbereiden en deze vindt u binnenkort op onze website [www.vogelasiel.nl](http://www.vogelasiel.nl) en op social media (Facebook, Instagram en TikTok).

onder welke omstandigheden de vogel bij zijn nieuwe adres komt te wonen. We zijn dus erg blij met alle vrijwilligers die ons met al deze activiteiten komen helpen. Extra handjes blijven altijd welkom. Mocht u interesse hebben, dan horen wij dat natuurlijk graag.

We zien het hele jaar veel verschillende vogels voorbijkomen. En daarom leek het ons mooi om deze editie van het magazine het thema 'Kleur' te geven. Vogels hebben, naar gelang de soort, verschillende en vaak kleurrijke veren. Bij bijvoorbeeld de ijsvogel of een pronkende pauw is dat heel duidelijk te zien. Om het nog niet over exotische vogels te hebben. Maar kijk eens beter naar een spreeuw. Met de juiste lichtinval en de reflectie van het

licht zie je een prachtige groene, blauwe en paarsachtige glans op deze ogenschijnlijk 'zwarte' vogel. Dan doemen zich allerlei vragen op. Wat is de functie van kleur? Waarom hebben vaak vooral mannetjesvogels een kleurrijk verenkleed? Hopelijk weet u na het lezen van dit magazine meer hierover.

Wij wensen u alvast een fijne en kleurrijke zomer, en hopen u te zien op onze Open Dag.

Vriendelijke groet,  
Bestuur, beheerder en het operationeel team



# Vogelen is goed voor je gezondheid!

Tekst Judith van de Veer

Wat is er nu lekkerder dan buiten zijn en de natuur om u heen te kunnen observeren. Stelt u eens voor, een mooie zomerdag met een licht briesje voor een beetje verkoeling. U loopt buiten door de natuur en hoort de vogels fluiten. U herkent het gefluit van een goudhaantje, maar helaas lukt het niet om te achterhalen waar de vogel zit. U neemt de tijd om stil te staan en luistert goed waar het geluid vandaan komt. Met de verrekijker zoekt u de omgeving af, en dan... daar zit hij!

Bijna iedereen die met enige regelmaat op avontuur gaat om vogels te spotten, kan wel vertellen wat een leuke hobby het is. Maar er is nu nog een goede reden om te beginnen met vogelspotten, het is namelijk wetenschappelijk bewezen dat het goed is voor uw gezondheid.

Al langere tijd is het bewezen dat in de natuur zijn goed is voor de mentale gezondheid. Veel mensen zullen wel weten dat een groene omgeving helpt in het verminderen van de hoeveelheid stress die men ervaart en dat het kan bijdragen aan een betere weerstand. Maar wist u dat vogelen op nog veel meer manieren kan bijdragen aan de gezondheid?

dat (ouderdoms)klachten, zoals langzamer denken of geheugenproblemen, pas op een latere leeftijd gaat ervaren. Daarnaast helpt vogelen ook bij het verbeteren van het geheugen en kan het bijdragen aan een beter concentratievermogen. Als mensen hun cognitieve vermogen trainen, is het belangrijk dat ze dingen doen die men niet op de automatische piloot kan doen. Hiervoor is vogelen dus zo goed. Want of je nu een beginnende of een vergevorderde vogelaar bent, je moet altijd actief alle signalen om je heen verwerken om de vogel juist te determineren.

## Beweging

Naast de hersenen zijn er nog meer lichaamsdelen die profijt

---

“ Naast de hersenen zijn er nog meer lichaamsdelen die profijt hebben van het vogelspotten. ”

---

## Hersenen

Vogelen is namelijk een uitstekende training voor de hersenen. Onbewust bent u bezig met het vergroten van uw cognitieve vermogen. Een groot cognitief vermogen kan ervoor zorgen

hebben van het vogelspotten. De meeste vogelaars verplaatsen zich te voet, en ook dat heeft zijn voordelen. Hoewel wandelen wordt gezien als een 'low-impact' sport, is het zeker goed voor de gezondheid. Het ondersteunt na-



melijk de gezondheid van het hart en versterkt spieren. Daarnaast is de ondergrond in de natuur ook niet overal gelijk, waardoor je ook nog eens oefent aan je balans en coördinatie.

## Sociaal

Tot slot wordt er ook gezien dat het sociale contact vergroot kan worden door te vogelen. Dit kan u doen door met andere samen op stap te gaan. Maar wat men ook vaak ziet, is dat er best een grote kans is dat u wordt aangesproken door andere mensen als u door een verrekijker naar de vogels kijkt!

Dus voor iedereen die nog opzoek was naar een goed excuus om vaker te gaan vogelen, vanaf nu heeft u dat goede excuus: het is wetenschappelijk bewezen dat vogelen goed is voor de gezondheid!

Wil je hier meer over lezen? Bekijk het wetenschappelijke artikel: <https://conversation.com/the-joy-of-birdwatching-research-shows-it-can-improve-mental-health-and-foster-a-sense-of-well-being-229139>

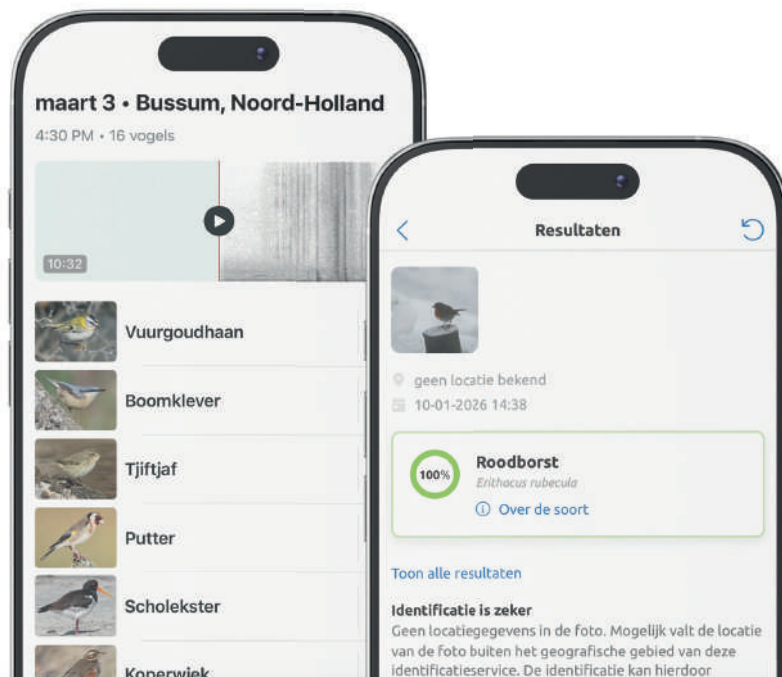
# Terug van weggeweest

Begin dit jaar kregen we een veldleeuwerik binnen. Dit was behoorlijk bijzonder voor ons, want de laatste keer dat we deze vogel in de opvang hadden was in 2012. We konden echter onze ogen niet geloven toen diezelfde middag er nog een kwam. Om het nog gekker te maken kregen we twee dagen later nummer 3! Helaas waren twee van de drie er erg slecht aan toe en zij hebben het helaas niet overleefd. De eerste van de drie was gewond, maar met de nodige verzorging hebben we hem er weer helemaal bovenop gekregen. Na 2,5 week kon hij weer zijn vleugels spreiden in de vrije natuur.



Tekst Lisa van der Staaij, Beeld Eline van den Bosch

CornellLab  
Merlin



## Merlin-app: geluid van vogels

Wil je hulp bij het herkennen van vogels aan hun geluid? Download de 'Merlin'- app. Deze vertelt je welke vogel aan het zingen is, zelf als het er meerdere tegelijk zijn.

## Obsidentify: via foto van vogel

Herkennen van een vogel via een foto? Dat kan ook. Als je een foto hebt kunnen maken van een vogel maar je weet niet wat het voor vogel is, of je bent er niet zeker van, dan kun je de foto uploaden via Obsidentify. Die geeft aan welke vogel het is.

# Wat geeft veren kleur?

Tekst Dion van der Veen, Beeld Dion van der Veen & Pixabay

Wie goed naar vogels kijkt, ziet een enorme rijkdom aan kleuren. Van diepe zwarttinten en warm kastanjebruin tot helder geel, fel rood en zelfs schitterend blauw. Toch zijn deze kleuren niet zo vanzelfsprekend als ze lijken. De kleuren van vogelveren ontstaan namelijk op twee heel verschillende manieren: door pigmenten in de veer en door de microscopische structuur van de veer zelf.

## Kleur door pigment

Een groot deel van de kleuren die we zien, wordt veroorzaakt door pigmenten. Dit zijn kleurstoffen die in de veren aanwezig zijn en bepaalde delen van het licht absorberen, terwijl andere kleuren worden teruggekaatst. Een van de belangrijkste pigmentgroepen bij vogels is melanine. Dit eiwit zorgt voor zwarte, grijze en bruine kleuren en komt veel voor bij allerlei vogelsoorten. Melanine kan in verschillende vormen voorkomen, wat subtiele variaties geeft van diepzwart tot lichtgrijs of warmbruin. Opvallend is dat veren met veel melanine vaak ook sterker zijn, waardoor deze pigmenten niet alleen kleur geven, maar ook invloed hebben op de structuur van de veer zelf. Je ziet ook vaak dat vogels met een doorgaans wit verenkleed, bij de veerpunten zwarte uiteindes hebben.



*Vliegende kokmeeuwen met een wit-grijs verenkleed maar zwarte veerpunten, die het meest kwetsbare deel van de veer meer kracht geven.*

## Kleur door voeding

Naast melanine spelen carotenoïden een belangrijke rol. Dit zijn pigmenten die verantwoordelijk zijn voor gele, oranje en rode tinten. In tegenstelling tot melanine kunnen vogels deze stoffen niet zelf aanmaken; ze moeten ze binnenkrijgen via hun voeding. Denk bijvoorbeeld aan zaden, vruchten of insecten waarin deze kleurstoffen aanwezig zijn. Een vogel die felgekleurd is in rood of geel draagt die kleur dus letterlijk met zich mee vanuit wat hij heeft gegeten. Een bekend voorbeeld zijn de flamingo's die van felfoze naar grijs verkleuren als ze geen garnaaltjes met een grote hoeveelheid melanine erin eten. Wat wij zelf zien, is dat ooievaars, als ze hier in de opvang een carotenoïde rijk dieet eten, roze veren krijgen in hun mantel!



*Vliegende purperreiger met grijze, zwarte en bruine pigmenten veroorzaakt door verschillende typen melanine-eiwitten.*

Een minder bekende, zeldzame groep pigmenten zijn de porfyrienen. Deze kunnen zorgen voor roodachtige, bruine of soms zelfs groenige tinten in veren. Ze komen minder vaak voor dan melanine of carotenoïden, maar dragen bij aan de diversiteit aan kleuren die in het verenkleed van vogels te vinden is.

### Kleur door licht

Toch zijn niet alle kleuren van veren te verklaren door pigmenten alleen. Sommige van de meest opvallende kleuren ontstaan juist door de structuur van de veer. Op microscopisch niveau bestaan veren uit ingewikkelde lagen en patronen die licht op een specifieke manier verstrooien en weerkaatsen. Dit noemen we structuurkleuren.

Een bekend voorbeeld hiervan is de kleur blauw. In tegenstelling tot wat je misschien zou verwachten, bestaat er geen blauw pigment in vogelveren. De blauwe kleur die we zien, ontstaat doordat de fijne structuur van de veer het invallende licht zo beïnvloedt dat vooral blauw licht wordt teruggekaatst naar ons oog, het zogenaamde 'Tyndall effect'. Als die structuur verandert of beschadigt, kan de blauwe kleur zelfs verdwijnen, wat laat zien hoe afhankelijk deze kleur is van de fysieke opbouw van de veer.

Nog spectaculairder zijn de zogenaamde iriserende kleuren, die je bijvoorbeeld ziet bij sommige zwarte vogels die in het licht groen, paars of blauw lijken te glanzen. Ook deze kleuren zijn het resultaat van structuur in plaats van pigment. Door meerdere lagen binnen de veer wordt licht op verschillende manieren weerkaatst, waardoor de kleur verandert afhankelijk van de hoek van waaruit je kijkt. Dit

geeft een bijna metallic of regenboogachtig effect dat voortdurend lijkt te verschuiven. Bekende voorbeelden hiervan zijn eksters en spreeuwen, als je de veren van deze vogels in het zonlicht bekijkt kan je de prachtige verscheidenheid aan kleuren zien!



*Spreeuw met prachtige iriserende kleuren, je ziet een groene, blauwe en paarse glans die verandert afhankelijk van de hoek vanwaar je de vogel bekijkt.*

Wat dit alles laat zien, is dat de kleuren van vogelveren veel complexer zijn dan ze op het eerste gezicht lijken. Waar wij simpelweg een kleur waarnemen, gaat een samenspel van chemische stoffen en microscopische structuren schuil. Elke veer is daarmee een klein staaltje natuurkunde én biologie tegelijk, waarin licht, materiaal en opbouw samenkomen om de indrukwekkende variatie aan kleuren te creëren die we buiten kunnen bewonderen.

# Feniks voelt zich als herboren!

**Tekst** Lisa van der Staaij, **Beeld** Lisa van der Staaij & adoptant



Dit prachtige turquoise parkietje was ontsnapt en gepakt door een kat. Hij was er erg slecht aan toe. Gelukkig konden we hem er weer helemaal bovenop krijgen! Door zijn prachtige kleuren en zijn wonderlijk herstel kreeg hij de naam Feniks. Turquoise parkieten zien er in het wild heel anders uit. Feniks heeft de kleurslag 'geel opaline roodbuik'; een kleur die alleen voorkomt in gevangenschap.

Dit prachtige vogeltje heeft nu een heel goed huisje gevonden!



# Kleur als je ouder wordt

Tekst Judith van Bruggen, Beeld Pleun van Elk

Jonge vogels hebben al snel een verenkleed. Als ze niet uit het ei komen met een volledig donskleed, dan krijgen ze binnen een paar weken tijd wel nieuwe veren. Dit verenkleed is vaak niet hetzelfde als bij de volwassenen van dezelfde soort. De kleuren van de veren zijn vaak wat valer en meer gecamoufleerd dan bij hun ouders. De reden hiervoor is niet alleen om onopvallender te zijn voor roofdieren, maar ook om hun eigen ouders, voornamelijk hun vader, voor de gek te houden.

Veel vogels krijgen pas na het 1ste levensjaar een volwassen verenkleed. Bijvoorbeeld de merel, waarbij het verschil tussen man en vrouw goed te zien is. Een man is egaal zwart met een contrasterende gele oogring en de vrouw is bruin. Zo zien hun jongen er ook uit en ze lijken als ze jong zijn dus allemaal op

een vrouwtjes-merel. Want wanneer een jonge merel-man bruin is, wordt hij door de vader niet gezien als een bedreiging voor het territorium en zal vader langer voor zijn zoon zorgen. Pas wanneer de jonge merel-man uitgroeit tot volwassene, en dus zwarte veren krijgt, wordt papa defensief en zal hij zijn zoon uit het territorium verjagen. Tot die tijd heeft de zoon een gemoeidelijk leven gehad, waarbij hij ruimschoots de tijd heeft gekregen om te leren, groot en sterk te worden en dat allemaal in combinatie met de bescherming van zijn ouders.

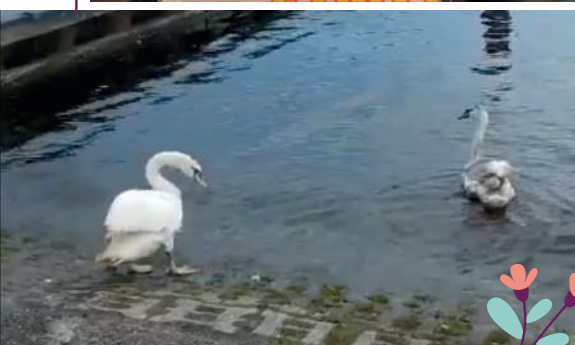


## Hartverwarmend succesverhaal

Tekst Lisa van der Staaij, Beeld Lisa van der Staaij & Dierenambulance Almere

In het staartje van een zeer koude week in januari, kwamen deze twee jonge zwanen bij ons (zie foto). Beide zwaar ondervoed en verzwakt. De grijze zwaan woog 4,7 kilo en de witte 5,3 kilo. Dit is bijna 50% ondergewicht en hun lijfje was echt bijna helemaal op. We zijn gelijk gestart met stabiliseren, maar het was heel spannend of ze het gingen redden. We gaven ze extra warmte, vocht en sondevoeding en het was duidelijk dat er steeds meer energie in kwam. Nu 3 maanden later en heel wat kilo's zwaarder waren ze er helemaal klaar voor om los te kunnen! We hebben ze laten voorzien van een wetenschappelijk ring. Door de ringer van de zwanenwerkgroep is vastgesteld dat de grijze een mannetje is en de witte een vrouwtje. Dit verklaarde gelijk waarom ze nog steeds zij aan zij stonden, ze waren echt een koppeltje geworden.

Toen we deze zwaantjes direct na binnenkomst op onze social media hadden gezet, werden we overspoeld met lieve berichten, steun en donaties. Het was echt hartverwarmend hoe iedereen meeleeft met dit duo. Ze haalden zelfs het lokale nieuws en de krant. Door alle donaties die deze zwaantjes hebben binnengehaald, konden we niet alleen hun zorg betalen, maar ook die van een hoop andere vogels! Dank aan iedereen die een extra steentje heeft bijgedragen.





# Sleutelhangers vliegen weg....

**Tekst** Pim Agterberg, **Beeld** Pim Agterberg

Iedereen die de receptie van het Vogelhospitaal wel eens bezoekt, heeft ze in de vitrinekast zien hangen: de gehaakte vogelsleutelhangers. Ze vallen aardig in de smaak bij mensen die vogels komen afgeven en brengen zo een bescheiden extra centje in de lade.

Maar hoe is dat zo gekomen? Toen ik jaren geleden chemotherapie onderging werd mijn energieniveau op zeker punt zo laag dat ik niet veel meer kon dan bankhangen. Om niet gillend gek te worden ben ik knuffeldieren gaan haken. Met gedoneerde wol haakte ik me een slag in de rondte en slibte mijn huis dicht door alle knuffels die zich ophoopten. Eenmaal per jaar kwam een hoofdpiet alle knuffels ophalen, zodat Sinterklaas daar goede sier mee kon maken.

Het haken ben ik blijven doen, ook toen het weer beter ging met die energie. Om de instructeurs bij mijn duikvereniging (allemaal vrijwilligers) te bedanken voor hun inzet, ben ik sleutelhangers van zeediertjes gaan haken. Ieder jaar een ander beestje: schildpad, octopus, krabbetje en dit jaar wordt het een kogelvis. De patroontjes daarvoor komen uit een leuk boekje, en in dezelfde serie bestond ook een boekje met vogeltjes.

Leuk voor het Vogelhospitaal dus. Voor de Open Dag in 2024 heb ik een aantal vogeltjes uit het boekje gehaakt en ook een aantal zelf ontworpen. Naar aanleiding van de leuke reacties hebben we ze daarna ook in de vitrine gehangen zodat ze het hele jaar te koop zijn.

Een paar weken voor Pasen kwam Lisa met het goede idee om de sleutelhangers in te zetten bij de Paasactie van Dierenlot. Tijdens deze actie zijn er heel veel sleutelhangers verkocht en nadat Dierenlot de opbrengst verdubbeld had zal er waarschijnlijk zo'n € 2500,- mee opgehaald zijn. De precieze opbrengst is mij nog niet bekend, maar deze zal t.z.t. vast nog wel bekend gemaakt worden. Zo'n fantastisch resultaat had ik niet kunnen dromen!

En nu? Snel weer haken, want mijn voorraad is flink geslonken en de Open Dag komt rap naderbij!

Wil jij ook zo een leuke sleutelhanger?

Je vindt ze tijdens onze Open Dag bij de Souvernir shop.

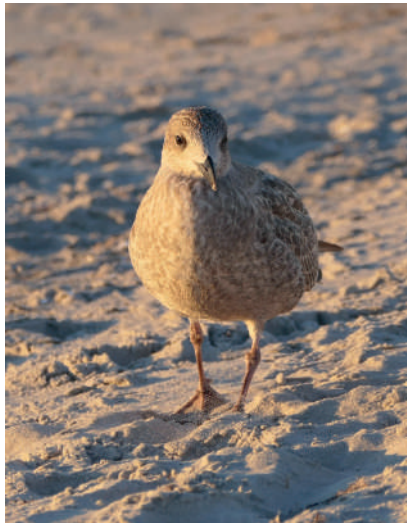
# Camouflage en felle kleuren

Tekst Judith van Bruggen, Beeld archief Vogelhospitaal & Efendi

Een verenkleed heeft een belangrijke rol voor vogels. Naast de isolatie en de mogelijkheid tot vliegen, kan een verenkleed hen ook helpen. Van het beschermen tegen roofdieren tot het vinden van een leuke partner.

## Minder zichtbaar

Camouflage is belangrijk voor vogels. Het zorgt ervoor dat een roofdier ze moeilijker kan zien en de kans dus kleiner is dat ze gevangen worden. Maar wist u dat vogels verschillende strategieën gebruiken om zich te camoufleren?



## Schutkleur

De eerste strategie is de schutkleur, waarbij het verenkleed overeenkomt met de achtergrond van de vogel. Zo heeft de roerdomp, een kleine reigerachtige vogel, lange zwarte en bruine verticale strepen waardoor ze bijna onzichtbaar zijn in het oude riet. Of denk aan jonge meeuwen, die door middel van vlekjes in het dons volledig opgaan in het strand. Maar een felle kleur kan ook een schutkleur zijn. Een felgroene amazone papegaai, die bij ons in huis gelijk de aandacht trekt, wordt onzichtbaar in het regenwoud waar hij van nature leeft.

## Schaduw

Een andere strategie is omgekeerde schaduwwerking. Deze manier van camouflage zie je veelal bij plevieren en strandlopers. Een omgekeerde schaduwwerking is wanneer de rug wat donkerder is dan de buik. De zon die op de donkere rug schijnt en de schaduw van de vogel die op de lichtgekleurde buik rust, zorgen ervoor dat de vogel als één kleur gezien wordt. Roofdieren zien het vervolgens niet als een driedimensionale vorm en dus niet als eten.

## Vorm

Als derde heb je vormvervaging. Ooit afgevraagd waarom veel vogels oog, wenkbrauw of nekstrepen hebben? Dat komt dus vanwege deze techniek van camouflage. Het doel van deze camouflagetechniek is om de contour van de vogel te breken. Deze techniek zorgt ervoor dat een vogel als het ware in stukjes wordt opgedeeld waardoor de vogel dus niet herkenbaar is als vogel.



“  
Hoe roder de kam, hoe  
gewilder hij is bij de  
hennetjes  
”

## Opvallend zichtbaar

Vogels willen zich zo goed mogelijk verstoppen tegen roofdieren, maar daarentegen willen ze ook juist graag opvallen voor soortgenoten. Zeker de mannetjes, die vaak kleurrijker zijn dan de vrouwtjes. Dit komt omdat de man vaak de vrouw het hof moet maken en de vrouw juist onopvallend op het nest moet zitten om de eieren uit te broeden. De mooie pracht en praal van kleuren in het verenkleed zorgt er mede voor dat de vrouw geïnteresseerd raakt in de man. Maar de kleuren zijn er niet alleen om mooi te zijn. Het kan namelijk veel meer vertellen over het individu. Zo kan de kleur meestal verklappen van welk geslacht de vogel is, welk leeftijd de vogel heeft en zelfs hoe de gezondheid is. Hoe feller en duidelijker een kleur is, hoe gezonder en sterker de vogel vaak is. Denk bijvoorbeeld aan een haan met zijn grote rode kam. Hoe roder de kam, hoe gewilder hij is bij de hennetjes.

Daarnaast helpen de kleuren en patronen van vogels om elkaar te herkennen. De meeste vogels gebruiken daar meerdere manieren voor zoals geluid en gedrag. Maar een koppel spechten, die deel uitmaakten van een onderzoek in de jaren '30, moesten het juist hebben van kleur. De onderzoekers schilderden een rode vlek op de kop van de vrouw zoals de mannen dat hebben. Het mannetje van dat koppel wilde niets meer van het vrouwtje weten en joeg haar gauw weg. Hij herkende haar niet meer als zijn vrouw, maar als een ander mannetje dat zijn territorium was binnengedrongen.

# Kleuren in vogeleieren

Tekst Judith van Bruggen

“Alle vogels leggen een ei in mei”. Wij bij het Vogel-hospitaal weten dat dit klinkklare onzin is. Wanneer vogels beginnen met nestelen en eieren gaan leggen, ligt aan de temperatuur en de hoeveelheid voedsel die aanwezig is. Als het heel lang koud blijft en er daarom weinig insecten aanwezig zijn, zullen vogels later eieren gaan leggen dan wanneer het heel vroeg warm wordt. Wij zullen dan ook nooit vergeten dat we een aantal jaar geleden al een jonge merel binnen kregen in januari!

Alle vogels leggen eieren, maar ze leggen niet allemaal eieren die er hetzelfde uitzien. We kennen allemaal de bruine en witte kippeneieren van de supermarkt. Maar diverse vogelsoorten leggen diverse gekleurde eieren. Dat ligt aan het pigment dat de kleur van de schaal beïnvloedt. Vlak voor het ei gelegd wordt (zo'n 3 a 4 uur daarvoor) gaat het ei langs de schaalklier die het pigment loslaat en zo de eierschaal 'schildert'.

De redenen waarom eieren gekleurd en gevlekt zijn, zijn bijna net zo divers als de eieren zelf. Sommige eieren zijn zo gekleurd dat ze op gaan in het nest en ze hebben daarmee een schutkleur. Daardoor vallen de eitjes minder snel op en worden ze minder snel gevonden door dieren die wel van een lekker eitje houden. Andere eieren zijn juist felgekleurd en dat heeft weinig met camouflage te maken. De eieren van bijvoorbeeld eksters zijn blauw gekleurd. De blauwe kleur zorgt ervoor dat er minder hitte doorheen gaat en zo wordt voorkomen dat de eieren, en het embryo dat erin zit, niet oververhit raken. De eieren van holenbroeders of andere vogels waarvan het nest 'dicht' is, zijn dan vaak weer wit gekleurd. Wit is lichtdoorlatend. Zo krijgen de eieren die in een donker nest liggen wel zo veel mogelijk licht binnen.



# Vogelkenners

Tekst Marleen Boers, Beeld Hans Geuze, Timo Roeke & Pixabay

Twee kenners van vogels, twee verschillende manieren waarop zij kennis en ervaring hebben opgedaan over vogels en twee manieren waarop zij dagelijks met ze bezig zijn. Voor ons dus erg interessant om bij hen vanuit twee verschillende invalshoeken meer te weten te komen over het interessante onderwerp: 'Vogels en kleur'.

## Hans Geuze



### Geboren/getogen

Bergen op Zoom

### Als kind

Door zijn vader en een vriend van zijn broer raakte hij als kind al in de ban van vogels en vlinders, met name door de kleuren en structuren die deze interessante wezens hebben. Hij begon al snel met het vastleggen daarvan in schetsen en tekeningen.

### Achtergrond

Studeerde Biologie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam waar hij ook promoveerde. Benoemd als hoogleraar Celbiologie aan de Universiteit van Utrecht, waar hij o.a. celbiologisch onderzoek leidde.

### Leuke weetjes

Hans heeft veel gereisd, meer dan 30 landen en ca 5000 vogels gezien.

### Beroep

Emeritus-hoogleraar celbiologie, vogelaar, wildlife-artist (schetsen en schilderen)

Tijdens zijn promotieonderzoek heeft hij de evenwichtsorganen van de poelslak ontdekt.

Hij is mede-oprichter van Artist for Nature Foundation (ANF); een internationale groep kunstenaars, die met hun kunst probeert meer aandacht te krijgen voor bedreigde natuurgebieden.



### Schilderijen van Hans Geuze

Links: Roerdomp

Boven: Baltsende Roerdompen

## Lang lang geleden

“Kleuren bij vogels zijn ontstaan door een langdurig evolutieproces. Zoals Darwin met zijn Evolutietheorie aangeeft, ontwikkelden de kleuren bij vogels zich in de afgelopen miljoenen jaren op basis van aanpassing en selectie. 150 miljoen jaar geleden (toen de dinosaurïërs evolueerden naar vogels) hadden vogels alleen de kleuren zwart, grijs, beige en bruin. Deze kleuren ontstonden door een combinatie van pigmenten en structuur bij de veren, waarbij melanine (zwart/bruin) tot de oudste pigmenten behoort. Pas veel later, 60 miljoen jaar geleden, ontwikkelde zich door evolutie ook andere kleuren, zoals (fel)rood en geel. Dit werd veroorzaakt door carotenoiden. Met name bij kleinere vogels / zangvogels.”

## Chemie en structuur

Kleuren bij vogels bestaan uit chemische kleuren en structuurkleuren. Ze hebben verschillende functies, zoals je ook verderop in het magazine kunt lezen.



“Bij chemische kleuren wordt het pigment in de cellen van de basis van veren gemaakt, zoals de kleur rood. Bij structuur-kleuren is de kleur afhankelijk van de structuur van een veer. Afhankelijk van de structuur en de lichtval kun je een iriserende kleur krijgen, zoals het blauw van een ijsvogel. Kleuren kunnen anders zijn, afhankelijk van de hoek vanwaar je hem bekijkt. Er zijn ook combinatie-kleuren, waarbij chemische en structuurkleuren samen zorgen voor een ander patroon, waardoor je bijvoorbeeld oranje krijgt of groen. Een spreeuw is een goed voorbeeld, waarbij de punten van de veren geel zijn (pigment), maar het blauw op de glanzende veren weer veroorzaakt wordt door structuur. “

## Na-apen

Hans is zijn hele leven al geïnteresseerd in vogels en vlinders. Volgens hem verschillen vogels en vlinders niet zoveel van elkaar. “Vlinders hebben kleur in

vleugel-schubben. Deze werken hetzelfde als veren, waarbij je ook structuur- en pigmentkleuren hebt. Vlinders hebben, net als bij vogels, soms prachtige kleuren en soms handige schutkleuren. Een extra variatie die je meer bij insecten ziet is mimicry. Bij deze geëvolueerde strategie bootsen dieren andere dieren na, door middel van uiterlijk, gedrag of kleur. Deze misleiding heeft vaak het doel te beschermen tegen vijanden. Zo zie je bij vlinders soms ‘oogvlekken’, waarbij de vleugels twee grote ‘ogen’ op de vleugels tonen. Vijanden worden hierdoor afgeschrikt omdat de vlinder door de ogen veel groter te lijkt dan dat ze daadwerkelijk is. Bij vogels zie je deze vorm minder vaak. Maar bijvoorbeeld de koekoek heeft zijn kleuren en patroon aangepast waardoor hij meer op een sperwer lijkt. In combinatie met hetzelfde vlieggedrag, waardoor hij op de roofvogel lijkt, jaagt hij kleinere vogels van hun nest. Dat geeft de koekoek de kans snel het eigen ei in het nest te leggen.



## Tip van Hans:

Verwonder je! Bekijk vogels (maar zeker ook vlinders en andere dieren) eens van dichtbij. Zelfs de ‘KBV-tjes’ (klein bruin vogeltje) zijn interessant en kunnen heel verschillend zijn als je deze eens goed met een verrekijker bekijkt. Een smient bijvoorbeeld lijkt van een afstand een saaie grijze eend te zijn, maar als je beter kijkt zie je dat deze vogel prachtige borst- en buikveren heeft.



# Timo Roeke



## Beroep

Senior adviseur Bescherming en woordvoerder bij Vogelbescherming Nederland, excursieleider, reisgids

## Geboren/getogen

Twente

## Als kind

Zodra hij kon lopen en een verrekijker vast kon houden, was hij buiten te vinden. En als hij noodgedwongen binnen moest blijven dan keek hij naar natuurfilms. Zijn vader en een buurman legden de bodem voor zijn interesse voor vogels, maar zijn leraar in groep 6 wakkerde het vuurtje verder aan. Door deze vogelkenner ontstond de echte passie voor vogels en daar “is hij nooit meer van hersteld” geeft hij met een grote grijns aan.

## Achtergrond

De ICT-richting van zijn studie, met meer kans op een goede baan, werd geen succes. De natuur bleef te veel trekken en op zijn 24e koos Timo definitief voor een werkend bestaan in de wereld van natuur en vogels. Eerst bij Waarneming.nl als projectleider, later bij Vogelbescherming waar hij nu nog steeds werkt.

## Leuke weetjes

Vanaf 11 jaar werd hij vogelteller bij Vogelwerkgroep Twente. Dat betekende: 's-ochtendsvroeg in het donker in zijn eentje gedropt worden om blauwe kiekendieven te tellen. Op een papieren kaartje werden de aantallen bijgehouden en gerapporteerd aan SOVON.

Hij heeft een podcast gemaakt over de wondere wereld van vogels en vogelaars, te beluisteren op Spotify 'Gewoon Vogels'.

## Eigen visie

Timo start het gesprek door meteen aan te geven dat het belangrijk is om te beseffen dat kleur een interpretatie is. “Mensen ervaren kleur anders dan vogels”, geeft Timo aan. “Vogels zien veel meer kleuren, kleuren die wij soms niet eens kunnen waarnemen. Sommige vogels (het overgrote deel van zangvogels bijvoorbeeld) kunnen ultraviolet (UV) licht waarnemen. Dat maakt deel uit van hun kleurenspectrum. Zo kan het zijn dat wij een vrij kleurloze vogel zien, maar dat vogels deze met prachtige kleuren waarnemen. Of waar wij een ijsvogel met blauw en oranje zien, zien vogels deze misschien op een heel andere manier. Eigenlijk geldt hetzelfde voor geluid. Waar wij een prachtig vogellied horen, kan het best zijn dat hij eigenlijk zegt “Rot op, dit is mijn gebied.”

“

Waar wij een prachtig vogellied horen, kan het best zijn dat hij eigenlijk zegt “Rot op, dit is mijn gebied”.

”



### Vrouwtje vs mannetje

Bij vogels zie je veel verschillen in kleur. Ook bij eenzelfde soort, zie je verschillen. Zo hebben mannetjes vaak meer kleur, waar vrouwtjes dan bruin zijn of meer schutkleur hebben. “Dit heeft een functie. Vrouwtjes broeden vaker de eieren uit, en het is dus van belang dat ze niet te veel opvallen. Met name bij zangvogels zijn de mannetjes vaker feller en opvallender gekleurd. Kleuren geven aan dat het mannetje gezond en goed gevoed is. Vrouwtjes zijn ook soms iets groter dan de mannetjes. Je ziet dat met name bij de grotere vogels, zoals roofvogels en uilen. De grootte van het vrouwtje zorgt ervoor dat ze beter hun nest kunnen verdedigen. De mannetjes moeten snel en wendbaar zijn om op andere kleinere prooien te kunnen jagen. Er zijn ook omgekeerde situaties, zoals bij de Franjepoot. Daar broedt het mannetje de eieren uit.”

### Warm vs koud

Ook zie je verschillen in kleur bij vogels afhankelijk van de regio waar ze leven. In de tropen zie je vaker vogels met kleuren dan in koudere streken. “Dit heeft verschillende redenen. Omdat er een stabielere

klimaat is en over het algemeen meer voedsel beschikbaar is, is er minder noodzaak om te overleven. Ze hebben meer tijd voor andere zaken. Zorgen dat ze er goed uit zien, dat hun nest goed op orde is en ze hebben zelfs tijd om te dansen! In koudere gebieden zie je vaker vogels met een schutkleur. Dit hebben ze nodig om te kunnen overleven. Door evolutie is deze tactiek steeds verder verfijnd. Een roerdomp bijvoorbeeld, zie je echt niet tussen het riet. En de vis die voorbij zwemt dus ook niet. Je kunt langs een roerdomp lopen, maar door het vertrouwen in zijn eigen camouflage-tactiek, blijft hij roerloos zitten en vliegt hij niet op als je langsloopt. Je hebt dan ook niet in de gaten dat deze vogel van soms wel 75 cm een paar meter verder in het riet zit.”

### Tip van Timo

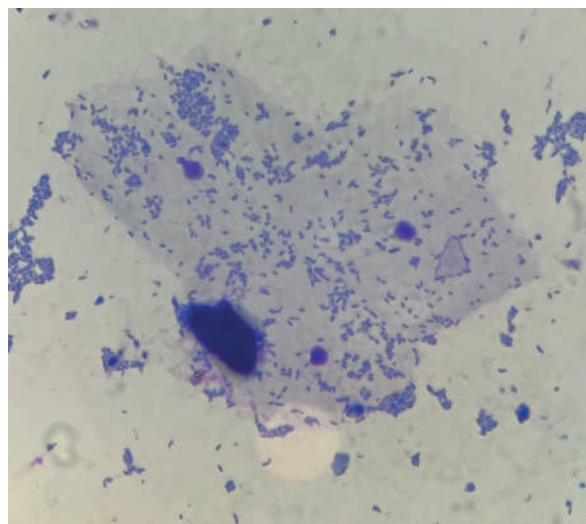
We zien soms niet meer hoe mooi sommige vogels zijn omdat we ze te vaak zien. Maar een vink, pimpel- of koolmees of een blauwe reiger is ontzettend mooi om te zien. Ik geef wel eens excursies, ook aan toeristen en zij vergapen zich aan deze vogels. Dan besef ik ook zelf weer wat we al voor moois in onze eigen achtertuin hebben.

# Microscopische kleuren

**Tekst** Lisa van der Staaij, **Beeld** Lisa van der Staaij

Met het blote oog zijn bacteriën al niet te zien, maar zelfs onder een microscoop kan dit lastig zijn. Om bacteriën beter in beeld te brengen, is een kleuring uitgevonden waarmee onder andere cellen en bacteriën herkenbaar worden.

Dat deze bacteriën zichtbaar gemaakt kunnen worden, helpt bij het diagnosticeren van infecties zoals een kropinfectie. Een lori van de Blauwe Bergen (zie foto) had een kale plek rond de krop. Er zijn veel mogelijke oorzaken waardoor vogels zichzelf kunnen gaan plukken. Een daarvan kan pijn/ongemak zijn op die plek. Dat gaf de hint dat deze lori nog wel eens een kropinfectie kon hebben. Door een beetje kropinhoud onder de microscoop te leggen, kon bevestigd worden dat hij inderdaad een bacteriële infectie had. Nu kon hij gericht behandeld worden en na de voorgeschreven kuur voelde hij zich duidelijk een stuk beter. Helemaal klaar om straks naar een nieuw huisje te gaan.



# Wat een lief roodborstje

Tekst Katie, Beeld Roelof Molenaar



Iedereen kent hem wel: het roodborstje, een erg populair vogeltje in de tuin of op een kerstkaart!

Roodborstjes lijken in eerste instantie misschien erg onschuldig, maar de vogeltjes zijn extreem territoriaal. Roodborstjes reageren sterk op de kleur rood, zo vallen ze niet alleen indringende soortgenoten aan, maar zijn zijn oranje-rode objecten soms ook een doelwit.

Zowel mannelijke als vrouwelijke roodborstjes hebben, met uitzondering van het broedseizoen, hun eigen territorium. Tijdens het broedseizoen vormen een mannetje en vrouwtje een koppel en delen ze hun territorium met elkaar. Andere koppels of individuen zijn echter niet welkom. Een roodborstjes-burenruzie is dan ook niets om gek van op te kijken. Tegen het einde van het broedseizoen

valt het koppel uiteen en claimen beide vogels hun eigen territorium.

Jonge roodborstjes zijn bruin, ze krijgen de opvallende rode borst pas tijdens de eerste rui. De functie van hun kleur is erg belangrijk, de bruine kleur zorgt er namelijk voor dat de ouders hun jongen niet aanvallen (zie ook artikel 'Kleur als je ouder wordt').

Een deel van de Nederlandse roodborstjes trekt in de winter naar het zuiden, ze trekken dan naar warmere gebieden met meer insecten. Het andere deel blijft in Nederland. Deze roodborstjes krijgen burens uit het noorden en oosten op bezoek. De roodborstjes die in Nederland blijven hebben in het voorjaar vaak de eerste keuze tot het beste territorium. Zoals u nu hebt kunnen lezen zijn het erg interessante vogeltjes!

# Kleurrijke snaveltjes

Tekst Lisa van der Staaij, Beeld Aubudon & internet

Jonge Goulds amadines hebben opvallende kleurrijke markeringen in hun bekjes. De daadwerkelijke reden voor deze markeringen is nog niet helemaal bekend, maar er zijn enkele theoriën. Een daarvan is dat het de ouders zou helpen met het voeren in de donkere nestholtes omdat sommige markeringen licht reflecteren. Hoe feller de markeringen hoe gezonder het jong en hoe beter het jong gevoerd wordt door de ouders.

Niet alleen de bekjes van de jonge vogels zijn kleurrijk maar ook het verenkleed van de volwassen volgens is prachtig gekleurd. Vroeger werd deze vogel de 'The Lady Gouldian Finch' genoemd, vernoemd naar de vrouw van John Gould, die de vogel had beschreven. Hij had de naam aan de vogels gegeven, ter ere van zijn vrouw, omdat hij de vogels zo mooi vond.



# Maak het verschil voor mens & dier



“Ik wil ook vogels kunnen helpen als ik er niet meer ben.”

Sierlijke zwanen op het water, een valk in het stadscentrum of kleurrijke mezen op de voedertafel. Men kan dagelijks genieten van de vogels in onze omgeving. Stichting Vogelopvangcentrum Midden Nederland zet zich in om deze vogelsoortenrijkdom in stand te houden.

Maar dat kunnen we niet alleen. We kunnen uw hulp goed gebruiken bij het opvangen van jonge of gewonde vogels en het verzorgen en uitzetten ervan.

U kunt een gift op laten nemen in uw testament. Al het geld komt volledig bij de vogels terecht; als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) aangemerkte organisatie hoeft Stichting Vogelopvangcentrum Midden Nederland geen belasting te betalen over giften en nalatenschappen.

U kunt zelfs specifiek aangeven waar u wilt dat het geld aan besteed wordt, zoals bijvoorbeeld opvang en verzorging van de vogels of educatie en voorlich-

ting. U hoeft geen groot vermogen te hebben om aan de Vogelopvang na te laten, ook een erfstelling (percentage van uw nalatenschap) of legaat (een specifiek bedrag) zijn mogelijk, wij zijn dankbaar voor alle bijdragen.

Overweegt u het Vogelopvangcentrum te nemen in uw testament, of wilt u meer informatie over de mogelijkheden of hoe het precies werkt? Neemt u dan contact op met Kees Bruinning, via mail: [penningmeester@vogelasiel.nl](mailto:penningmeester@vogelasiel.nl)





# Door de ogen van een vogel

Tekst Dion van der Veen, Beeld Dion van der Veen & Freepik



Vogels ervaren de wereld door een andere bril dan wij zoogdieren, of sterker nog, wij mensen. Vogels zijn voor een zeer groot gedeelte afhankelijk van hun zicht voor jagen, ontsnappen, het zoeken van een geschikte partner en ga zo maar door. Vogels hebben daarom ook relatief ontzettend grote ogen, als je de verhouding tussen oog-grootte en hersen-grootte van de gemiddelde vogel overneemt voor een mens, dan is dat ongeveer gelijk aan ogen ter grootte van sinaasappels! Om die reden hebben vogels ook extra bescherming in hun ogen zelf, zo hebben alle vogels botplaatjes ter versteviging van de oogbol in de sclera, het oogwit. Bij een uil zijn die zelfs tube-vormig (zie afbeelding). Verder hebben vogels ook meer nauwkeurig zicht. Het allerbeste vermogen om details te kunnen onderscheiden van alle levende wezens op aarde is gevonden bij arenden en gieren.



*De schedel van de steenuil, waarbij in de oogkassen de botplaatjes te zien zijn, die de stevigheid geven aan de oogbol.*

Daarnaast kunnen vogels ook 'snel' zien, op papier is dat lastig uit te leggen. Probeer u uw wijsvinger eens langzaam van links naar rechts en weer terug te bewegen. Dan ziet u mooi alle details over de hele beweging. Probeer u nu eens uw nagel scherp in beeld te houden als u uw vinger zo snel mogelijk van rechts naar links beweegt, lukt dat? Als u geen vogel bent dan ziet u als het goed is alleen uw nagel bij het begin en bij het eind punt. Vogels daarentegen verwerken de informatie van de ogen veel sneller en kunnen over de hele baan een klein object scherp houden. Dat is ook heel belangrijk als je een zwaluw bent, die al vliegende een klein vliegje uit de lucht moet vangen! Maar laten we nu wat dieper in gaan op het spectrum van kleuren wat vogels waarnemen, want daar gaat ook een hele wereld open...

## Extra uniek

Waar wij mensen de wereld zien in drie basiskleuren (rood, groen en blauw), beschikken vogels over een extra dimensie in hun zicht. In het netvlies van vogels zitten namelijk niet drie, maar vier verschillende typen kegeltjes (kleurreceptoren). Dit noemen we een tetrachromatisch zicht. Ter vergelijking: wij hebben trichromatisch zicht.

Naast deze vier typen kegeltjes hebben vogels ook nog een extra bijzonderheid: ze beschikken over zowel zogenaamde 'single cones' (enkelvoudige kegeltjes) als 'double cones' (dubbele kegeltjes). Die dubbele kegeltjes komen bij zoogdieren, inclusief de mens, helemaal niet voor. De enkelvoudige kegeltjes zijn verantwoordelijk voor kleurenzicht, terwijl de dubbele kegeltjes waarschijnlijk vooral helpen bij het waarnemen van helderheid en beweging overdag; een soort apart kanaal voor contrast en lichtintensiteit.

Wat vogels écht uniek maakt, is dat een deel van de soorten licht kan zien dat voor ons volledig onzichtbaar is: ultraviolet (UV) licht. Sommige vogels hebben kegeltjes die gevoelig zijn voor violet licht, net zoals wij, maar andere soorten, zoals meeuwen, papegaaien en veel zangvogels, kunnen daadwerkelijk ultraviolet waarnemen. Dat betekent dat hun wereld er letterlijk anders uitziet dan die van ons.

## Jagen op urine

Om u een idee te geven: wat voor ons een egaal witte veer lijkt, kan voor een vogel vol zitten met UV-patronen. Die patronen spelen een rol bij het herkennen



*Links een volwassen steenloper zoals wij die in normale lichtomstandigheden zien. Rechts een steenloper hoe een vogel met tetrachromatisch zicht en zicht in het UV-spectrum de vogel kan waarnemen. NB: dit is een AI gegenereerde afbeelding, aangezien wij zelf niet tetrachromatisch en UV-spectrum zicht hebben kunnen we alleen gissen hoe dit er voor vogels uit zal zien.*

van soortgenoten, het kiezen van een partner en zelfs bij het inschatten van de gezondheid van een ander dier. Ook urine-sporen van prooidieren reflecteren UV-licht, waardoor roofvogels bijvoorbeeld veel efficiënter kunnen jagen. Torenvalken gebruiken tijdens het bidden, stil hangen in de lucht, zelfs het UV licht dat wordt uitgestraald door verse muizen-urine. Muizen, die continu kleine plasjes doen, laten zo een fel spoor achter waardoor de torenvalk van veraf de precieze locatie van de muis kan bepalen zonder de muis zelf te zien!

Al met al leven vogels dus in een visuele wereld die rijker, sneller en gedetailleerder is dan die van ons. Waar wij een bos zien met verschillende tinten groen, ziet een vogel een landschap vol contrasten, signalen en verborgen patronen. Het is bijna alsof wij in zwart-wit kijken vergeleken met hun kleurrijke realiteit, en dat besef maakt het observeren van vogels misschien nog wel indrukwekkender.

# Nieuwe elektrische dierenambulance

Tekst Erik Bruinning, Beeld Erik Bruinning

Niet één, maar wel zeven nieuwe dierenambulances werden door Dierenlot uitgereikt. Waaronder een splinternieuwe elektrische variant voor het Vogelhospitaal.

De afgelopen jaren stapelden de kosten zich op, met duizenden euro's aan onderhoud en reparaties. Door de vele korte ritten slijt de oude diesel extra snel en dreigen nieuwe, dure ingrepen. Een elektrische dierenambulance past veel beter bij het werk én de toekomst. Zeker met eigen laadpalen en zonnepanelen kunnen we duurzamer én betrouwbaarder blijven rijden voor dieren in nood.



STICHTING  
**DierenLot**



# Hup terug je nest in!

Tekst Pleun van Elk, Beeld Pleun van Elk

Het jonge vogelseizoen is inmiddels weer langzaam op gang gekomen. Voor de meeste uilensoorten is dit echter al veel eerder begonnen. Bosuilen (*Strix aluco*) leggen hun eieren meestal al vroeg in het voorjaar, rond februari en maart. Na een broedperiode van ongeveer 28–29 dagen, komen de eieren uit, en de jonge, pluizige bosuultjes kunnen al na zo'n twee weken behoorlijk klimmen en klauteren!

Deze jonge uilen worden ook wel 'takkelingen' genoemd. Die naam hebben ze niet voor niets: ze springen van tak naar tak en klimmen zelfstandig door bomen heen en weer. Dit is volkomen natuurlijk gedrag, maar kan voor mensen soms wat onhandig overkomen. Veel mensen denken daarom dat er met een jonge (bos)uil op de grond iets mis is, maar dat is lang niet altijd het geval. Takkelingen kunnen verrassend goed klimmen en zijn zelden echt in direct gevaar. Met hun scherpe klauwen en snavel komen ze vaak prima weer omhoog in de boom, waar hun ouders hen blijven voeren.

Ook bij ons in de opvang was het dit jaar weer raak. We kregen twee jonge bosuilen binnen, beiden uit verschillende nesten, die op het eerste gezicht niets mankeerden. Nummer één mocht een nachtje bij ons verblijven om uitdroging te voorkomen. Na wat vocht en muisjes was hij weer sterk genoeg om terug te keren naar zijn vindplaats. Maar hoe vind je die precies terug? Gelukkig kunnen wij via onze administratie en de gegevens van de dierenambulance vaak nauwkeurig achterhalen waar een vogel is gevonden.

's Avonds laat gingen we op pad, midden in een woonwijk, om het nest van de jonge bosuil terug te vinden. Door heel stil te zijn en goed te luisteren, hoor je soms de volwassen uilen roepen of de jongen die om voedsel bedelen. Na een halfuur zoeken werd het even spannend: zaten we wel op de juiste



plek? Gelukkig hoorden we boven ons plots luid geroep, een van de ouders had ons gevonden! Het gezin dat de dierenambulance had gebeld, kwam naar buiten, en kon bevestigen waar het nest zich bevond. Bij het terugplaatsen keken ze van een afstand vol bewondering toe. Het mooiste moment was toen het jonge uiltje weer veilig in de boom zat, en dat papa of mama, kwam aanvliegen!

————— “ —————  
Die naam hebben  
ze niet voor niets:  
ze springen van tak  
naar tak en klimmen  
zelfstandig door bomen  
heen en weer.  
————— ” —————

Uil nummer twee was ook wat uitgedroogd en mocht na wat vochttoediening snel weer terug naar huis. Dit keer in een stadspark, vlak bij het bos. Ook hier moesten we even zoeken voordat we het nest vonden. Net toen we dachten te moeten stoppen, vloog er een grote schaduw over ons heen met een duidelijke roep: een volwassen bosuil! Het jonge uiltje reageerde direct met bedelgedrag, en daarmee wisten we zeker dat het goed zat.

Het terugplaatsen van jonge vogels bij hun ouders heeft een belangrijk voordeel. In hun natuurlijke omgeving krijgen ze de juiste zorg, leren ze van hun ouders hoe ze moeten jagen en overleven, en ontwikkelen ze hun gedrag op een manier die in een opvang niet volledig kan worden nagebootst. Alleen wanneer een dier echt in gevaar is of gewond raakt, is opvang nodig. Als het mogelijk is blijft herplaatsing bij de ouders daarom altijd de beste en meest natuurlijke oplossing.

# Erop uit!

## De Zouweboezem

Tekst Kees Tegelberg, Beeld Marleen Boers

### Het adres van de parkeerplaats

Boezemweg 21-1 in Lexmond

Dit keer neem ik u mee naar een gebied dat wat verder van onze bakermat Het Gooi gelegen is, maar ruim de moeite waard voor een bezoek, als u van vogels houdt.

De Zouweboezem ligt ten zuiden van Utrecht tussen Ameide en Lexmond, langs de rivier de Lek. Het is een prachtig gevarieerd natuurgebied, waar onder andere bos, polderland en een eendenkooi deel van uitmaken. Maar de focus in dit artikel ligt op het moeras- en rietgedeelte van het gebied langs De Zouwe. Dit water werd in de 14e eeuw aangelegd en diende ooit als opslag van overtollig polderwater. Op de rietpercelen groeide riet, dat gebruikt werd voor de daken van boerderijen. Tegenwoordig is het een natuurgebied dat de Natura2000-beschermingsstatus heeft.



Er zijn verschillende plekken om met de auto te parkeren, maar voor dit deel van het gebied is de Zouwedijk de aangewezen plek. Je loopt daar meteen het gebied in. In het voorjaar (april/mei), de beste tijd voor het vogels spotten, word je meteen verwelkomd door een kolonie zwarte sterns, die daar op kunstmatig aangelegd vlotjes broeden. Vanaf het pad zijn steigers aangelegd, van waaraf je een goed uitzicht op de kolonie hebt.

De route door dit deel van het gebied is een verhard wandel-/fietspad met halverwege een vlonderpad door de rietkragen naar een uitkijkscherm. In de rietkragen is met name in het voorjaar van alles te zien en te horen: rietgors, rietzanger, kleine karekiet, snor. En als je geluk hebt ook de blauwborst, die daar altijd zit maar zich niet altijd laat zien. De



kans om de bruine kiekendief te zien is groot. Dat geldt ook voor de purperreiger. In het gebied is de grootste purperreigerkolonie van Nederland gevestigd.

Omdat je tijdens deze wandeling de Zouwe volgt, is het helaas niet mogelijk een rondje te lopen, dus moet hetzelfde pad naar de parkeerplaats ook op de terugweg gevolgd worden. Dubbele kans dus om al die rietvogels en andere vogels te zien.

Het gebied is een aanrader, zeker in het voorjaar. Neem eventueel fietsen mee. Langs de Lek is het heerlijk fietsen!

Route: volg de A27 en neem de afslag Lexmond. Rijdt door Lexmond tot op de Lekdijk en volg deze dijk een aantal kilometers richting Ameide. Je hebt dan de Lek aan je rechterhand. Sla op de dijk de Boezemweg linksaf in.

**Meer informatie op:**  
Zouweboezem | Zuid-Hollands Landschap

# Zondag 14 juni 2026

# OPEN DAG

## Vogelhospitaal Naarden

van 10.30 uur tot 16.00 uur



SCAN ME

Burgemeester J. Visserlaan 1, Naarden  
[www.vogelasiel.nl](http://www.vogelasiel.nl)

## Helpt u ook mee? Word bedrijfssponsor

Stuur een mail naar [marc@vogelasiel.nl](mailto:marc@vogelasiel.nl)

### Voor wie geen standaard event wil.

Stel je een dag voor waar alles klopt. Waar de sfeer meteen goed voelt, de details verrassen en alles samen één geheel vormt.

Bij GoodMood kijken we verder dan losse ideeën. We vertalen jullie wensen en creëren een beleving die bijblijft. Persoonlijk, doordacht en tot in de kleinste details afgestemd.

Dat is wat een event onvergetelijk maakt.

### Gespecialiseerd in thema evenementen



**GOODMOOD**  
WEDDINGS & EVENTS

## Dierenspecialzaak Kees de Boer



voeders · kooien · benodigdheden  
vogels · zaden

☎ 035 691 02 30

📍 Poststraat 21, 1401 EX Bussum



dierenkliniek  
STAD & LANDE

**KOSTMAND 16  
HUIZEN  
TEL: 035-5253200**

*Ondersteunt de activiteiten  
van het Vogelhospitaal*

**WWW.DIERENARTSHUIZEN.NL**

## Vindt u ook dat bij (ver)bouw advies en begeleiding hoort?

Want u bouwt niet elke dag!

Gijs & van Cleef geeft het advies en de begeleiding die u nodig vindt en garandeert levertijd, prijs en kwaliteit. We zijn immers gecertificeerd.

Wilt u kennismaken? Kijk dan op onze website: [www.gijsvancleef.nl](http://www.gijsvancleef.nl)

Of bel: 035 695 34 77

**Gijs &  
van Cleef**

GECERTIFICEERDE  
BOUWERS

Kobaltstraat 6, 1411 AM Naarden  
Telefoon 035 695 34 77

# Glitterwijn

Ontdek onze sprankelend collectie beglitterde wijnen en champagnes.  
Het perfecte cadeau om te geven én te krijgen!

[info@glitterwijn.nl](mailto:info@glitterwijn.nl) | [www.glitterwijn.nl](http://www.glitterwijn.nl)

# Met uw steun maken we het mogelijk!

Vanuit het Vogelospitaal doen we er alles aan om met de overheden de basisvoorzieningen te garanderen, maar uw aanvullende steun is onmisbaar om de kwaliteit en mogelijkheden die het Vogelospitaal biedt te verbeteren. Wij hopen van harte dat u dat ons steunt.

Doneren?  
Scan de QR-code



## Een bijdrage leveren

- ✈ Een losse donatie
- ✈ Sponsor worden
- ✈ Via een periodieke bijdrage
- ✈ In natura door bijvoorbeeld een periodieke levering van voer, medicatie, materieel

## Voordelen voor uw als sponsor

- ✈ Met uw bijdrage kunnen wij voor een langere periode veel vogels helpen
- ✈ Uw bijdrage is aftrekbaar bij uw belastingaangifte
- ✈ Het Vogelospitaal heeft een ANBI-status: u heeft de zekerheid dat uw bijdrage 100% ingezet wordt voor dierenwelzijn.
- ✈ Als een van de grotere vogelopvangcentra van Nederland hebben we een groot bereik.

## Sponsorpakket Mees

Standaard pakket voor €500,- per jaar  
1-jarige samenwerking  
Zichtbaarheid als sponsor op de locatie  
Vermelding bedrijfsnaam en/of logo in alle communicatie.

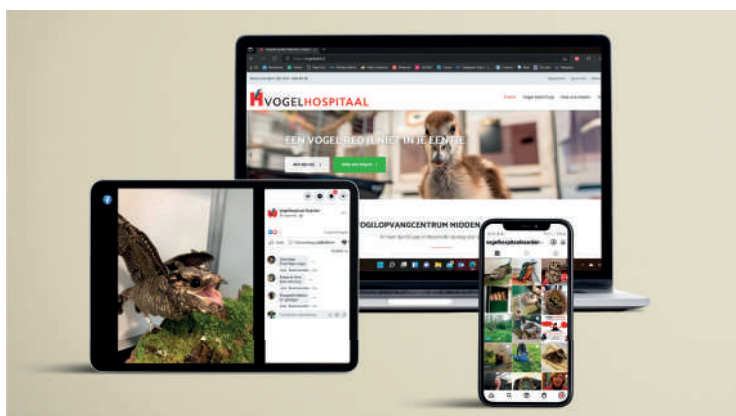
## Sponsorpakket IJsvogel

Compleet pakket voor €1000,- per jaar  
1-jarige samenwerking  
Zichtbaarheid als sponsor op de locatie  
Vermelding bedrijfsnaam en/of logo in alle communicatie.  
Naam verbinden aan ruimte of vogelverblijf!

## Sponsorpakket Velduil

Exclusief pakket voor €3000,- per jaar  
3-jarige samenwerking  
Zichtbaarheid als sponsor op de locatie  
Vermelding bedrijfsnaam en/of logo in alle communicatie.  
Naam verbinden aan ruimte of vogelverblijf!  
Exclusieve ontvangsten mogelijk  
Verdere invulling op maat

## Volg ons op de socials



Vogelospitaalnaarden

Vogelospitaal Naarden

## Vogelospitaal Naarden

Burg. J. Visserlaan 1, 1411 BR Naarden  
Tel: 035-6945658  
E-mail: [info@vogelasiel.nl](mailto:info@vogelasiel.nl)  
[www.vogelasiel.nl](http://www.vogelasiel.nl)

## Openingstijden

Maandag t/m zondag  
09.30 uur tot 12.30 uur  
13.00 uur tot 16.00 uur

In de periode van 1 mei tot 31 juli zijn we ook geopend van 18.00 uur tot 20.30 uur.